

TALouden KEHYKSET JA SUUNNITTELUOHJEET VUOSILLE 2021 - 2024

Yhtymähallitus 03.06.2020 § xxx

Sisällysluettelo

1. TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITTELUOHJE VUOSILLE 2021 – 2024	2
1.1. Toiminnan suunnitteluohje 2021 - 2024	2
1.2. Talousarvion valmistelu vuodelle 2021.....	9
2. TALouden KEHYKSET 2021 – 2024	17
2.1 Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän toiminta	17
2.2 Rahoitus vuosille 2021 – 2024	20

1. TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITTELUOHJE VUOSILLE 2021 – 2024

1.1. Toiminnan suunnitteluohje 2021 - 2024

Suunnittelun lähtökohdat

Toiminnan suunnittelu sisältyy strategisen taloussuunnitelman 2021 – 2024 ja vuoden 2021 talousarvion laadintaan. Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi (Kuntalaki 65§).

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän perussopimuksen mukaan kuntayhtymän tehtävänä on järjestää jäsenkuntien puolesta laissa säädetty erikoissairaanhoidon ja kehitysvammaisten erityishuolto niiltä osin kuin kunnat eivät järjestä sitä omana palvelunaan tai järjestävät sen muulla tavalla sekä jäsenkuntien puolesta kuntouttavan työtoiminnan ja koulupsykologien palvelut sekä kaikki muut kuntien lakisääteiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut lukuun ottamatta lasten päivähoitoa.

Kuntayhtymä on erikoissairaanhoidon lain 7 §:n mukainen Kainuun sairaanhoitopiiri, lain kehitysvammaisten erityishuollosta 6 §:n mukainen Kainuun erityishuoltopiiri ja lain ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta 2 § 2 mom. mukainen Kainuun ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue.

Kuntayhtymä voi tuottaa toimialansa palvelutoimintaa ja tukipalveluita sopimuksin muille kunnille, kuntayhtymille ja yhteistyötahoille. Lisäksi kuntayhtymä voi järjestää jäsen- ja osajäsenkuntien puolesta muuta palvelutoimintaa ja tukipalveluita.

Alla linkki strategiakäsikirjaan, joka on tallennettu kohtaan Soten hallinto -> Arvot, visio ja strategia http://kaima.kainuu.fi/hallinto/arvot/Documents/Kainuun%20soten%20strategiakäsikirja_16.6.2014.pdf

Kuntayhtymän tavoitteena on hyödyntää LEAN – menetelmää strategisen ja toiminnallisen suunnittelun apuvälineenä. LEAN on systemaattinen tapa tunnistaa ja poistaa hukkaa (eli arvoa tuottamatonta toimintaa) jatkuvalla virtauksen parantamisella ja keskittymällä asiakkaan tarpeisiin tavoitellen täydellisyyttä.

LEAN –menetelmää on kuntayhtymässä hyödynnetty mm. Uusi sairaala –hankkeessa ja myös muiden toimintaprosessien kehittämisessä. Kuntayhtymän johtoryhmä on saanut LEAN –koulutusta. Hallituksen ja valtuuston jäsenille järjestettiin LEAN –koulutusta syksyllä 2015 sekä LEAN-koulutus vastuualuepäälliköille ja asiantuntijoille 2018 - 2019. Vuoden 2021 talousarvion BSC suunnittelutyössä tulisi huomioida LEAN –näkökulma mahdollisuuksien mukaan.

Suunnittelutyön toteutus

Suunnittelutyö tehdään BSC- järjestelmää ja sen tuloskorttia hyödyntäen. (**B**alanced **S**corecard eli tasapainotettu tuloskortti, liite 1). Talousarviovuoden 2021 sitovat tavoitteet mittareineen kuvataan tulosalueen/ vastualueen ja tulosityksikön tasapainotetussa tuloskortissa.

Jokainen tulosalue/ vastuualue ja tulosityksikkö laativat tuloskortin (liite 1), joka sisältää perustehtävän, arvot ja vision vuoteen 2026 jos ne on määritelty sekä strategiset päämäärät, menestystekijät sekä sitovat tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit talousarviovuodelle 2021. Tulosalueet keräävät tuloskortit alaisensa toiminnan osalta.

Toiminnan tarkastelunäkökulmat

Suunnittelussa toiminta määritetään neljän tarkastelunäkökulman avulla:

1. Asiakas ja asukas

Asiakas ja asukas -näkökulma edustaa poliittisen päätöksentekijän, kuntalaisen ja asiakkaan näkökulmaa. Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon -kuntayhtymän päämääränä on:

1) Hyvinvoivat, aktiiviset ja osallistuvat asiakkaat

2. Henkilöstö ja uudistuminen

Henkilöstö ja uudistuminen -näkökulma edustaa työyhteisön ja henkilöstön näkökulmaa. Kuntayhtymän päämääränä on:

1) Houkutteleva työpaikka

Tulosityksiköiden / vastuualueiden henkilöstön osaamisen kehittämissuunnitelmat tulee koota talouden ja toiminnan suunnittelun yhteydessä. Osaamisen kehittämissuunnitelmat ovat Kaimassa kohdassa: Henkilöstöpalvelut – Osaamisen kehittäminen. Henkilöstön osaamisen kehittämissuunnitelmalomake palautetaan Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän osalta sähköpostitse vastuualuepäälliköille ja koulutuspäällikkö Merja Leinoselle **31.8.2020 mennessä**. Tämän jälkeen yhteenveto osaamisen kehittämissuunnitelmista käsitellään kuntayhtymän johtoryhmässä. Koulutussuunnitelma seuraavalle vuodelle rakennetaan saatujen kehittämissuunnitelmaesitysten pohjalta. Lisätietoja osaamisen kehittämisen suunnittelusta antaa koulutuspäällikkö Merja Leinonen puh 62017 tai 044 797 0695 merja.leinonen@kainuu.fi.

3. Johtaminen ja palvelujen järjestäminen

Johtaminen, palvelujen järjestäminen ja tuotantotavat -näkökulma edustaa organisaation suorituskyvyn ja toimivuuden prosessinäkökulmaa. Kuntayhtymän päämääränä on:

1) Hyvän palvelun sote

4. Talous

Talous -näkökulma edustaa resurssien hallinnan näkökulmaa. Kuntayhtymän päämääränä on:

1) Tasapainoinen talous

Tuloskortin laatimisperiaatteet

Strategiset päämäärät (mitä tulee saavuttaa eli sitovat tavoitteet)

Strategiset päämäärät ilmaisevat konkreettisesti tavoitteet eli sen mitä tulee saavuttaa vuoteen 2024 mennessä. Kullekin neljälle näkökulmalle määritetään vähintään yksi päämäärä.

Kriittiset menestystekijät (missä on onnistuttava, jotta sitoviin tavoitteisiin päästään)

Menestystekijät johdetaan päämääristä. Menestystekijät ovat ratkaisevia päämäärän saavuttamisen kannalta eli ne ilmaisevat sen missä on ehdottomasti onnistuttava. Kullekin päämäärälle määritetään vähintään yksi menestystekijä.

Toimenpiteet (Mitä on tehtävä sitovien tavoitteiden toteutumiseksi ja kuka toteuttaa)

Toimenpiteet asetetaan talousarviovuotta 2021 varten. Toimenpidekuvausta voidaan tarvittaessa täydentää tuloskorttia täydentävällä suunnitelmalla (vrt. aikaisemmin laaditut vuosisuunnitelmat).

Sitovat tavoitteet, mittarit ja arviointikriteerit (Millä sitovien tavoitteiden onnistumista ja toteutumista mitataan)

Mittareilla mitataan vuosittaista toiminnan onnistumista ja sitovien tavoitteiden toteutumista. Mittareiden tulee olla määrällisiä ja/tai laadullisia ja aikaan sidottuja. Mittarin pitää olla sellainen, että yleis- ja toimialueiden johto sekä tarkastuslautakunta voivat yksiselitteisesti todeta onko asetettu tavoite saavutettu. Mittareiden sitovan tavoitetaso tulee olla haasteellinen eli kuvata pyrkimystä nykyistä parempaan. Suositeltavaa on, että mittareita on enintään viisi näkökulmaa kohti.

Nykytila (tilinpäätöksen 2019 tilanne)

Tavoite 2021

Vuodelle 2021 asetetut tavoitteet, joilla sitoviin tavoitteisiin päästään.

Tavoite 2026

Pitkän tähtäimen tavoite, jossa huomioidaan myös esim. toiminnassa suunnitellut muutokset

Tietojen toimittaminen

Sähköisesti täytetty BSC-vuosisuunnittelun lomake sekä Mittarit/tunnusluvut – lomake toimitetaan oman tulosalueen esimiehelle. Tulosaluejohtaja tallentaa **tulosaluekohtaiset** BSC, mittari ja taloussuunnittelutekstit MFiles ohjelmaan, jonne esitetyt tulosaluekohtaiset pohjat on tallennettu. Tulosaluejohtajille ilmoitetaan erikseen, kun pohjat on tallennettu MFiles:iin.

Tulosaluekohtaiset vuosisuunnittelulomakkeet tulee olla valmiina ja tallennettuna MFiles -ohjelmaan **17.8.2020** mennessä.

Lisätietoja antavat

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä

Vs. talousjohtaja Eija Immonen, puh. 044 797 0656 eija.h.immonen@kainuu.fi

Vs. talouspäällikkö, puh 044 797 0019 kaisu.h.heikkinen@kainuu.fi

Tuloskortti

	Asiakas ja asukas				
Yhtymätason strateginen päämäärä	Hyvinvoivat, aktiiviset ja osallistuvat asiakkaat				
Kriittiset menestystekijät	Mittarit/arviointikriteerit	Nykytila (TP19)	Tavoite 2021	Tavoite 2026	Toimenpiteet

	Henkilöstö ja uudistuminen				
Yhtymätason strateginen päämäärä	Houkutteleva työpaikka				
Kriittiset menestystekijät	Mittarit/arviointikriteerit	Nykytila (TP19)	Tavoite 2021	Tavoite 2026	Toimenpiteet

	Johtaminen ja palvelujen järjestäminen				
Yhtymätason strateginen päämäärä	Hyvän palvelun Kainuu				
Kriittiset menestystekijät	Mittarit/arviointikriteerit	Nykytila (TP2019)	Tavoite 2021	Tavoite 2026	Toimenpiteet

	Talous				
Yhtymätason strateginen päämäärä	Tasapainoinen talous				
Kriittiset menestystekijät	Mittarit/arviointikriteerit	Nykytila (TP19)	Tavoite 2021	Tavoite 2026	Toimenpiteet

Mittarit / Tunnusluvut

Mittarit/Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA2020 ta- voite	TA 2021
Asukas, asiakas					
Henkilöstö ja uudis- tuminen					
Johtaminen, palve- luiden järjestäminen ja tuotantotavat					
Talous					

1.2. Talousarvion valmistelu vuodelle 2021

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän talousarvio vuodelle 2021 tehdään tulosityksiköittäin SAP -järjestelmään suunnittelu- ja raportointiosioon. Talousarviomäärärahat syötetään 10 euron tarkkuudella.

Taloussuunnitteluohjelma on käytävissä 5.6.2020 alkaen. Taloussuunnittelun luvut tulee olla syötettynä järjestelmään **17.8.2020** mennessä.

Talousarviolukujen pohjaksi ajetaan keskitetysti edellisen vuoden 2019 tilinpäätöksen toteumaluvut.

Ne yksiköt, joissa ei ole tilinpäätöstietoja vuodelta 2019, täyttävät talousarviovuoden 2021 tiedot tileittäin järjestelmään.

Henkilöstömenosuunnitteluun palkkatietojen ”kaato” tehdään toukokuun vakinaisten palkoilla vanhoille tulosityksiköille ja uusille tulosityksiköille niiltä osin kun tiedot ovat jo saatavilla. Myöhemmin tehtävät henkilösiirrot tehdään talouspalveluissa sen jälkeen, kun tulosityksiköt ovat toimittaneet tiedot siirrettävistä henkilöistä. Siirtotietoihin tarvitaan henkilön numero, henkilön nimi, vanha tulosityksikkö ja uusi tulosityksikkö.

Talouspalveluissa yhteyshenkilönä toimii Kaisu Heikkinen, kaisu.h.heikkinen@kainuu.fi.

Talousarvioesityksen toimintakuluihin/-tuottoihin tehdään ainoastaan toiminnallisista muutoksista johtuvat perustellut korjaukset.

KOULUTUSTA

Talouden seuranta, taloussuunnittelua ja talousarvion 2021 laadintaa varten järjestetään **koulutusta seuraavasti:**

4.6.2020 klo 12:00 – 15:30 Skype

SAP BI taloussuunnittelu järjestelmä koulutusta järjestetään uusille työntekijöille ja kertausta tarvitseville seuraavasti:

11.6.2020 kello 09:00 – 11:00 Skype

11.6.2020 kello 12:00 – 14:00 Skype

Koulutuksiin ilmoittaudutaan eTyöpöydän kautta.

TALOUSARVION 2021 LAADINTAOHJE

TILIKARTTA

Kainuun Sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän tilikartta tallennetaan **Kaimaan** kohtaan: Talous – Tilikartta – Sote kuntayhtymän tilikartta 2021. Tilikartasta löydätte välilehdiltä tiedot tulosityksiköistä, tulostileistä, arvonlisäverosta, tililajeista. Muutokset tilikarttaan esim. uudet tulosityksiköt ja tilit merkitään sinisellä värillä.

Tilikarttaa ylläpitää järjestelmä vastaava/vs. taluspäällikkö Kaisu Heikkinen, kaisu.h.heikkinen@kainuu.fi.

TOIMINTATUOTOT

Toimintatuottoihin arvioidaan kustannustason nousua vastaavat korotukset. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja tarkistetaan lainsäädännön mukaan joka vuosi. Toimintatuottojen seurantaa ja kertymää sekä mahdollisten uusien tuottoerien ajantasaisuutta tulee tulosityksikköjen tarkastella vuosittain.

Lisätietoa voimassaolevista asiakasmaksuista ja hinnoista **löytyy Kaimasta** kohdasta: Talouspalvelut – Asiakasmaksut ja hinnastot.

Lisätietoja asiasta taloussuunnittelija Taneli Pikkarainen, taneli.pikkarainen@kainuu.fi.

TOIMINTAKULUT

Talousarviolukujen pohjaksi ajetaan keskitetysti edellisen vuoden 2019 tilinpäätöksen toteumaluvut.

Tulosityksiköt, joissa ei ole tilinpäätöstietoja vuodelta 2019, täyttävät talousarviovuoden 2021 tiedot tileittäin järjestelmään.

Talousarviossa 2020 suunnitelmavuoden 2021 toimintamenot ovat 1,7 % pienemmät kuin tilinpäätöksen 2019 toimintakulut.

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut sisältävät palkat ja palkkiot, ansionmenetyksestä maksetut korvaukset sekä muut ennakonpidätyksen alaiset kustannusten korvaukset, joista maksetaan työnantajan sosiaaliturvamaksut. Ne sisältävät myös ennakonpidätyksen alaiset päivärahat, siviilipalvelusmiehille maksetut päivärahat ja lakisääteiset ja vapaaehtoiset henkilöstösivukulut.

Päätoimisen **vakinaisen henkilöstön** varsinaisista palkoista muodostetaan keskitetysti aineisto henkilöstöhallinnossa ja siirretään henkilöstösuunnitteluosioon **toukokuun** tilanteen mukaan. Lisätietoja asiasta saa palkkasihteeri Leila Heikkiseltä, leila.r.heikkinen@kainuu.fi.

Muutokset taloushallintojärjestelmään henkilöstön osalta **tehdään**:

Taloussuunnittelu - Henkilöstösuunnittelu – Henkilöstösuunnittelun syöttölomake - **ja/tai** Lukittujen tilien syöttölomake.

- **henkilöstösiirrot** tulosityksiköstä toiseen **tehdään nollaamalla** henkilöstöliitteen tieto ja lisäämällä siirto lukittujen tilien kautta ao. tulosityksikköön
- **muutokset henkilöstösiirroista** ilmoitetaan aina myös henkilöstöhallintoon **E-työpöydän kautta** kohdasta **Palkkauksen/palvelussuhteen** muutos, jossa muutos laitetaan kohtaan **Muutoksen syy** tekstinä.

Keskitetysti siirretty aineisto sisältää lomarahan, joka on 6,0 %, mutta ei sisällä palkkojen korotusvarausta. Talousarvion laatimisvaiheessa ei ole tiedossa 1.4.2020 alkaneen KVTES-kauden mahdollisia sopimuskorotuksia tai muita henkilöstökustannuksiin vaikuttavia muutoksia. Uusien sopimusten mukaiset korotukset tehdään taloussuunnittelujärjestelmään keskitetysti.

Esimiehet tarkastavat ja korjaavat henkilöstön palkkausta ja jakautumisperustetta koskevan aineiston.

Lisäksi esimiesten tulee varata määrärahat määräaikaisen palkkoihin, työaikaliisiin, sivutoimisten palkkoihin ja palkkioihin.

Henkilöstökuluihin ei saa lisätä uusia vakansseja. Tulosityksikön esimies talentaa vuoden 2021 vakanssiesitykset perusteluineen MFiles-ohjelmaan **keskusteltuaan ensin asiasta tulosaluejohtajan kanssa.** Ko. ohjelmasta löytyy taulukkopohja. Vakanssiesitykset eivät saa sisältyä vuoden 2021 talousarviolukuihin.

Varaus **Perhehoidon palkkioihin** (tili 430702) ja **Omaishoidon tukeen** (1940 jälkeen syntyneet, tili 471000) syötetään lukittujen tilien kautta.

Palkkojen sivukulut

Sivukulut kirjautuvat sivukulujen tileille automaattisesti, kun palkkasummat syötetään talousarvion valmistelun yhteydessä palkkatileille.

Palkkojen sivukulut talousarviossa 2021;	
410000 KuEL -maksu, palkkaperusteinen	16,85 %
415000 Sairausvakuutusmaksu	1,53 %
416000 Työttömyysvakuutusmaksu	3,30 %
417000 Tapaturmavakuutusmaksu (+ryhmähenkivakuutus)	0,50 %
Yhteensä	22,18 %

Eläkemenoperusteinen maksu varataan talousarvioon keskitetysti. Varauksen tekee taloussuunnittelija Sari Pöllänen.

Tiedot varauksesta tulosityksiköittäin tallennetaan myöhemmin syksyllä **Y:asemalle, kun tiedot saapuvat**. Sosiaali- ja terveydenhuolto / Talousarvio ja taloudenseuranta / Talousarvio 2021.

Palvelujen ostot

Palvelujen ostot sisältävät Asiakaspalvelujen ostoja ja Muiden palvelujen ostoja.

Asiakaspalvelujen ostot ovat kuntalaisille tarkoitettuja **lopputuotepalveluja**, joita kunta tai kuntayhtymä **ostaa muilta palvelujen tuottajilta**. Asiakaspalveluista maksetaan täysi korvaus joko sopimukseen perustuen, maksuosuutena kuntayhtymälle tai ns. kotikuntakorvaus.

Määrärahat asiakaspalvelujen ostoihin kuntayhtymiltä **varataan tileille:**

430501 Kuntayhtymiltä avohoito
 430502 Kuntayhtymiltä laitushoito
 430504 Ky avohoito OYS ostot
 430505 Ky avohoito HUS ostot
 430506 Ky avohoito KYS ostot
 430507 Ky laitushoito OYS ostot
 430508 Ky laitushoito HUS ostot
 430509 Ky laitushoito KYS ostot

Muiden palvelujen ostot ovat palveluja joita käytetään suoritetuotannossa.

Muiden palvelujen ostoja ovat Toimisto-, pankki- ja asiantuntijapalvelut, Vakuutukset, Puhtaanapito- ja pesulapalvelut, Rakennusten ja alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalvelut, Majoitus- ja ravitsemuspalvelut, Matkustus- ja kuljetuspalvelut, Sosiaali- ja terveystyöpalvelut, Opetus- ja kulttuuripalvelut ja Muut yhteistoimintaosuudet.

Pesulapalvelujen yhteydessä toimitettava vaatteisto tämän hetkisen sopimuksen mukaisesti on varattava **tilille 438002 Pesulapalvelut**.

Määrärahat varataan muiden palvelujen ostoihin **kunnilta** tileille:

438015 Puhtaanapitopalvelujen ostot kunnilta
 441015 Ateriapalvelujen ostot kunnilta
 441016 Ateriapalvelujen ostot muilta

Laboratoriopalvelujen ostojen tilit:

443006 Laboratoriopalvelut Pohjois-Suomen laboratorion keskus
 443004 Sosiaali- ja terveystyöpalvelut Laboratoriopalvelut
 Tilille 443004 kirjataan muut kuin Pohjois-Suomen laboratorion keskukselta ostettavat laboratoriopalvelut

Aineet, tavarat ja tarvikkeet

Kuluerään aineet, tarvikkeet ja tavarat sisällytetään näiden hyödykkeiden tilikauden aikaiset suoriteperusteiset ostot.

Kalusto

Kalustotileille budjetoidaan muu kuin investointeihin luettava kalusto ja välineistö. (Ks. Investoinnit).

Käyttötalousmenoiksi lasketaan kaikki hankinnat, jotka ovat **alle 15 000 euroa**.

Kaluston **määrärahavaraukset** budjetoidaan tileille:

458000 Kalusto

458002 It-kalusto

458003 Pienkalusto, mm. astiat

458005 Instrumentti- ja hoitovälineet

Vaatteisto (muut kuin vuokravaatteet)

Vaatteiston hankintaa ovat sisustustekstiilit, liinavaatteisto, suojavaatteet, kertakäyttövaatteet ja muut tekstiilivalmisteet. Myös opetusmateriaalina käytetyt tekstiilivalmisteet kuuluvat tähän.

Avustukset

Avustukset sisältävät kotitalouksille maksetut tuet ja avustukset sekä yhteisöille myönnettyt tuet ja avustukset.

Avustukset **kotitalouksille** ovat:

Omaishoidon tuki, Toimeentulotuki, Kuntouttava työtoiminta, Vammaisille annetut avustukset ja tukitoimet, Muut avustukset kotitalouksille kuten palveluseteli.

Palvelusetelimenot kirjataan avustuksien menokohdalle.

Muut toimintakulut

Vuokrat

Vuokriin varataan vuokrasopimusten mukaiset kustannukset. Kuntayhtymä vuokraa pääsääntöisesti toimitilat kunnilta. **Kunnilta** vuokrattujen **toimitilojen** vuokrat **varataan** tilille 482001. Seuraavan vuoden vuokratiedot saadaan kunnilta usein vasta syyskuussa, joten ko. tilille **tulee arvioida toteuman pohjalta seuraavan vuoden vuokrakulu**. Tulosityksiköt korjaavat vuokratilin summan sen jälkeen, kun kunnilta on saatu oikeat tiedot.

Tiedot vuokrakustannuksista **tallennetaan Y:asemalle kansioon:**

Sosiaali- ja terveydenhuolto – Talousarvio ja talouden seuranta –
Talousarvio 2021 – Vuokrat 2021

Muut kulut

Muihin kululajeihin kuulumattomat kulut, mm. lunastukset, **vahingonkorvaukset** (tili 494002), kulu- ja oikaisuerät, joita ei voida kohdistaa ao. kululajeihin, henkilösten merkkipäivä ja kannustelahjat.

Vahingonkorvausten päättämisestä on tiedot Hallintosäännössä 19 § Tulosaluejohtaja hänen ratkaisovalta, 3. kohta; päättää tulosalueensa osalta vahingonkorvauksesta silloin, kun kuntayhtymä on korvausvelvollinen ja korvaus enintään 10 000 euroa.

Sisäiset tuotot ja kulut

Sisäisiin eriin kuuluvien tuottojen ja kulujen budjetoinnin **huolehtivat sisäisiä eriä laskuttavat tulosityksiköt**. Taloussuunnitteluyksiköstä taloussuunnittelija Sari Pöllänen lähettää Excel-taulukkopohjat kuluvana vuonna sisäisiä eriä laskuttaville tulosityksiköille. Täydennetty taulukko lähetetään sähköpostilla osoitteeseen taloussuunnittelu@kainuu.fi.

Vyörytyserät

Vyörytyserät varataan talousarvioon **keskitetysti** taloussuunnitteluüksikössä. Taloussuunnittelija Sari Pöllänen huolehtii määrärahojen varaamisesta talousarvioon.

Tiedot varauksesta tulosityksiköittäin tallennetaan myöhemmin syksyllä **Y:asemalle** Sosiaali- ja terveydenhuolto / Talousarvio ja taloudenseuranta / Talousarvio 2021.

Poistot

Suunnitelman mukaiset poistot **varataan talousarvioon keskitetysti** talouspalveluista. Lisätietoja pääkirjanpitäjä Mirja Kilponen, mirja.t.kilponen@kainuu.fi ja laskentasihteeri Sinikka Korhonen, sinikka.korhonen@kainuu.fi.

INVESTOINNIT

Hankinnat lasketaan investoinneiksi, kun kokonaishankintahinta on suurempi kuin 15 000 € ja hankinnan taloudellinen pitoaika on vähintään kolme vuotta. Investointimenoksi laskettavat hankinnat luetteloidaan vapaamuotoisesti ja lähetetään hankintatoimistoon sähköpostitse os. hankintatoimisto@kainuu.fi. Rakennusten osalta tiedot toimitetaan sairaalainsinööri, Veli-Pekka Mustoselle, veli-pekka.mustonen@kainuu.fi ja tietohallinnon osalta tietohallintojohtaja Jari Väisäselle, jari.vaisanen@kainuu.fi.

Laitehankinnoista tulee tehdä 5-7 vuoden suunnitelma tulosaluejohtajalle ja hankintatoimistoon. Suunnitelmapohja tallennetaan Y-asetalle Talousarvio 2021 kansioon sekä lähetetään tämän ohjeen liitteenä. Investointiryhmä tekee esityksen hankintojen prioriteetista ja kuntayhtymän johtaja tekee päätöksen.

Tiedot on toimitettava 17.8.2020 mennessä.

Investoinnit vuosina 2021 – 2024

Kuntayhtymän yhtymävaltuusto hyväksyi Uusi sairaala – hankkeen rakentamispäätöksen kokouksessaan 21.12.2016 § 15. Yhtymävaltuusto totesi myös kaikilta Kainuun kunnilta tulleet hyväksymislausunnot Uusi sairaala – hankkeen toteuttamiseksi.

Uusi sairaala – allianssihankeeseen toteutusvaiheen sopimus allekirjoitettiin 30.1.2017. Joulukuussa 2016 hankkeen kustannusarvioksi hyväksyttiin 153 076 207,00 euroa.

Lisäksi Kainuun sotien talousarviossa vuosille 2018 - 2022 on omana rivinä budjetoitu Kainuun uusi sairaala ICT:lle yhteensä 6 122 000,00 euroa, minkä määrän sotien yhtymävaltuusto on hyväksynyt, mutta jota määrää ei ole kirjattu hankkeen kustannusarvioon.

Kainuun uusi sairaala –hankkeen yhteydessä on varauduttu mahdollisuuteen, että sairaalan yhteyteen rakennettaisiin uusi ravintokeskus sotien hankintana. Kainuun sotella ja Kajaanin kaupungilla on meneillään selvitys tulevaisuuden ruokahuollon järjestämisestä Kajaanin alueella. Sen rakentamisesta ei ole vielä tehty päätöstä. Kustannusarvioksi on määritetty 6 800 000,00 euroa (alv 0 %). Summa ei sisälly hankkeen kustannusarvioon (153 076 207,00 euroa).

INVESTOINTIOSA (kuntayhtymä)								
1 000 €	TP-2017	TP-2018	TP-2019	TA-2020	TS-2021	TS-2022	TS-2023	TS-2024
Koneet ja kalusto	2 636	2 556	2 508	3 380	3 500	3 500	2 500	0
Koneet ja kalusto, Keskitetyt yht. palvelut	496	903	1 027	1 000	1 000	1 000	1 000	0
Koneet ja kalusto, Sote	2 140	1 653	1 481	2 380	2 500	2 500	1 500	0
Käyttöomaisuuden myynnit			-15					
Yhteisten tietojärjestelmien hankinta, Keskitetyt yhpa	262	237	463	1 000	1 000	1 000	1 000	0
Tietojärjestelmät, Sote(UNA:n vaikutus v. 2019-2023)	752	863	557	1 380	1 500	1 500	1 500	0
Muut koneet ja kalusto, Keskitetyt, yhpa	234	666	564					
Muut koneet ja kalusto, Sote	1 388	790	939	1 000	1 000	1 000		
Radiologian laitteiden päivitys								
Rakennukset	24 450	46 118	51 173	33 200	13 730	2 453	500	0
Uusi	23 740	46 067	50 982	32 450	13 230	1 753		
Laajennus/korvaava	710	51	191	750	650	700	500	0
Sijoitukset								
UNA Oy	3	150	51					
Osakkeiden myynti		-42	0					
YHTEENSÄ	27 089	48 782	53 732	36 580	17 230	5 953	3 000	0
1 000 €	TP-2017	TP-2019	TP-2019	TA-2020	TS-2021	TS-2022	TS-2023	TS-2024
Rakennukset erittely								
Uusi Sairaala	23 046	46 067	50 982	29 450	11 230	1 153	0	0
Kehitysvaihe	496	0	0	0	0	0		
Kainuun uusi sairaala Soten kehitysvaihe (KAS)	33							
Kainuun uusi sairaala, Allianssin kehitysvaihe (KA)	463							
Toteutusvaihe	22 550	46 067	50 982	29 450	7 330	1 153	0	0
Kainuun uusi sairaala, Allianssin toteutusvaihe (TA)	21 340	43 345	37 831	25 150	5 580	78		
Soten kustannukset (ei kuulu Allianssiin)	1 210	2 722	13 151	9 636	4 200	1 075	0	0
Taidehankinnat	13	59	120	20	85	0		
Irtaimisto			1 725	500	200	18		
Audiovisuaaliset laitteet (AV)		0	430	475	0	0		
Kiinteät sairaalalaitteet (KSL)	33	288	8 629	1 335	300	7		
Kainuun US Soten tilaajan hankekustannukset (p)	463	456	850	500	400	50		
Bonusvaraus				500	500	0		
Riskivaraus		0	0	0	0	1000		
Kainuun soten ICT (mm Uusi sairaala; ei kuulu Allianssiin)	359	1 140	1 107	2 006	180	0		
Ulkoinen valvonta (ei kuulu Allianssiin)	122	214	223	300	85	0		
Soten muut kulut (mm. asiantunt. ostot, liittymisn)	220	565	40					
Kainuun keskussairaalan uusi ravintokeskus (ei kuulu Allianssiin)		0	27	4 000	2 450			
Muut investoinnit	694	0	0	200	2 000	600	0	0
Vammaispalvelujen Rajamiehentie	821							
Vammaispalvelujen asumisyksikkö				200	2 000	600		
Rajamiehintien asunnot; tulot	-127							
Rakennukset / Laajennus/korvaava	710	51	191	750	650	700	500	0
Kaks korjaus =>Sote kiinteistöjen korjaus	710	51	40	500	500	500	500	0
Kuusanmäen rakennusten muutos- ja korjaustyöt	0	0		0	0	0		
Pysäköintipaikkojen muutokset 2019-2020			42	250	0			
Salmijärven kattilan uusiminen			109					
Salmijärven automaattinen paloilmoin ja sammutusjärjestelmä					150			
Kaks tielinjan muutos						200		

Aikataulu

Talousarvio- ja taloussuunnitelma tulee olla valmiina järjestelmässä **17.8.2020**.

Lisätietoja antavat

Vs. talousjohtaja Eija Immonen, puh. 044 797 0656

eija.h.immonen@kainuu.fi

Vs. talouspäällikkö Kaisu Heikkinen, puh. 044 797 0019

kaisu.h.heikkinen@kainuu.fi

Taloussuunnittelujärjestelmän osalta tietoja antaa

Vs. talouspäällikkö Kaisu Heikkinen, puh. 044 797 0019,

kaisu.h.heikkinen@kainuu.fi

2. TALouden KEHYKSET 2021 – 2024

2.1 Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän toiminta

Vuoden 2019 alkuperäinen hyväksytty talousarvio oli ilman liikelaitoksia 3,180 miljoonaa euroa alijäämäinen. Talousarvion käyttösuunnitelma käsiteltiin kuntayhtymän yhtymähallituksessa 17.4.2019 § 111. Talousarviomuutokset käyttösuunnitelmaan tehtiin tulosalueilla siten, että kuntayhtymätasolla sekä toimintatuottojen että toimintakulujen loppusummat pienenevät 1,494 milj. euroa alkuperäiseen talousarvioon verrattuna ja talousarvion loppusumma pysyi näin ollen alkuperäisen talousarvion mukaisena. Käyttösuunnitelmassa toimintakulujen vähennys tilinpäätökseen 2018 oli 8,752 milj. euroa eli - 2,6 %.

Tilinpäätöksen tiedot annettiin jäsenkunnille 29.2.2020. Ilman kunnilta perittävää lisämaksuosuutta tilinpäätös oli 15,2 milj. euroa alijäämäinen. Kunnilta peritään 15,2 miljoonaa euroa alijäämää kuntien maksuosuuksien suhteessa vuodelta 2019. Alijäämän lisälaskutus perustuu jäsenkuntien hyväksymään ja 1.1.2015 voimaan tulleeseen perussopimusmuutokseen.

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän alkuperäinen talousarvio 2019 oli 3,2 milj. euroa alijäämäinen.

Yhtymävaltuusto teki talousarvioon 2019 muutoksia 18.12.2019, 23 § ja hyväksyi, että yhtymävaltuuston joulukuussa 2018 päättämä talousarvion alijäämä

3 180 000 euroa kasvaa 14 351 000 eurolla, jolloin kokonaisaliijäämäksi muodostuu lokakuun toteuman pohjalta laaditun vuosiennusteen mukaan 17 531 000 euroa.

2019 käyttösuunnitelman toimintatuotot (ilman liikelaitoksia) olivat yhteensä 334,3 miljoonaa euroa ja toimintakulut yhteensä 327,6 miljoonaa euroa. Toimintatuottojen toteutumisaste oli käyttösuunnitelmaan verrattuna 103,4 prosenttia. Toimintatuotot ylittyivät talousarvioon/käyttösuunnitelmaan nähden n. 11,4 milj. euroa. Myyntituottojen toteuma oli n. 14,3 milj. euroa käyttösuunnitelmassa arvioitua suurempi. Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymälle vuonna 2019 kertynyt 15,2 miljoonan euron alijäämä kirjataan alijäämän vähennyksenä siten, että käyttötaloudessa se näkyy kuntien maksuosuuden kasvuna 276 000 000,00 eurosta 291 200 445,23 euroon. Vuonna 2015 hyväksytyn uuden perussopimuksen mukaan vuoden 2019 tilinpäätöksen tulos on kuntayhtymän osalta ilman liikelaitosta nolla (0) euroa ja 31.12.2019 kuntayhtymän yli/alijäämätilin saldo on samoin nolla (0) euroa. Kuntien maksuosuus nousi 5,5 % alkuperäisestä talousarvioon/käyttösuunnitelmaan 2019 varatusta maksuosuudesta. Kuntien maksuosuus nousi vuodesta 2018 vuoteen 2019 yhteensä 0,4 milj. euroa eli 0,1 %.

Vuoden 2015 alusta voimaan tulleen valtiosuus uudistuksen vuoksi kuntien ja kuntayhtymän välistä perussopimusta muutettiin valtiosuuslaskennan osalta. Perussopimukseen lisättiin myös määräykset siitä, miten kuntayhtymälle muodostuvaa ali/ylijäämää käsitellään. Kuntien vuoden 2021 maksuosuudesta käydään yhteiset neuvottelut kuntien kanssa.

Jäsenkuntien maksuosuuksien määräytyminen

Se määrä, joka talousarvion mukaan suoraan kuntayhtymälle maksettavien valtiosuuksien, sekä muiden tulojen lisäksi tarvitaan tämän sopimuksen 3 §:ssä määriteltävien tehtävien hoitamista varten, kootaan kuntayhtymän jäsenkunnilta varainhoitovuoden maksuosuuksina.

Kuntayhtymän järjestämiin toimintoihin kohdistuva peruspalvelujen valtiosuus (sosiaali- ja terveydenhuollon valtiosuus pois lukien päivähoidon osuus) kohdennetaan laskennallisesti kuntayhtymälle.

STM:n valtiosuus erotetaan peruspalvelujen valtiosuudesta laskemalla (valtiosuus laskennallisiin kustannuksiin) laskennallisesti prosenttiosuutena, joka vastaa vuoden 2014 perussopimuksen mukaista laskennallista sosiaali- ja terveysmenojen osuutta laskennallisiin sosiaali- ja terveystoimen, esi- ja perusopetuksen sekä kirjastotoimen kustannuksiin tarkoitettusta peruspalvelujen valtiosuudesta. STM:n valtiosuudesta lasketut kuntakohtaiset prosenttiosuudet ovat:

Hyrynsalmi	83,2
Kajaani:	72,9
Kuhmo:	78,4
Paltamo:	76,0
(Puolanka:	81,7; kalliinhoidon tasauksen laskennassa)
Ristijärvi:	83,7
Sotkamo:	72,4
Suomussalmi:	80,1.

STM:n valtionosuuksien kohdentamisen jälkeen kuntien maksuosuudet kuntayhtymälle määritellään puoliksi euroa/asukas ja puoliksi prosenttiosuutena kuntiin kertyvästä laskennallisesta verorahoituksesta (50 % / 50 %). Laskennallinen verorahoitus sisältää verotulot (kunnallisverot, yhteisöverot ja kiinteistöverot), muut kuin kuntayhtymälle maksettavat tai kohdennettavat valtionosuudet, valtionosuiden lisäosat, valtionosuuksiin tehtävät vähennykset ja lisäykset nettona, järjestelmämuutoksen tasaus 2010, järjestelmämuutoksen tasaus 2015 ja verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus sekä mahdolliset muut näitä vastaavat erät.

Verotulot lasketaan viimeisimmän valmistuneen verotuksen perusteella (t-2, kiinteistövero t-1) ja valtionosuudet kunkin talousarviovuoden mukaisina. Kunnallis- ja kiinteistöverotulot lasketaan maakunnan keskimääräisillä verotuloilla painotetuilla veroprosenteilla. Yhteisö- verotulot lasketaan todellisten maksuunpantujen verotulojen mukaisina. Voimalaitosten kiinteistövero otetaan kuitenkin huomioon 1,4 %:n verokannan mukaan.

Asukaslukuna käytetään viimeistä vahvistettua vuodenvaihteen asukaslukua.

Jäsenkunnan maksuosuutta määriteltäessä valtionosuuksiin ei lasketa mukaan kuntien saamia muita peruspalvelujen valtionosuuksiin kuulumattomia opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämiä ja maksamia opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksia ja / tai -avustuksia, kunnan yleistä harkinnanvaraista rahoitusavustusta, kuntajaon muutoksen perusteella kunnille maksettavia yhdistymisavustuksia eikä investointi- ja kehittämishankkeiden tukea.

Vuotuinen maksuosuus kannetaan kunkin varainhoitovuoden kuntien talousarviotietojen perusteella siten kuin rahoitusneuvotteluissa on sovittu. Maksuosuus suoritetaan varainhoitovuoden aikana kuukausittain kahdessa erässä 12. ja 30. päivä.

Maksuosuuksia korjataan kyseessä olevan talousarviovuoden tilinpäätöksen yhteydessä kustannuksia vastaavaksi. Tasaukset suoritetaan mahdollisimman pian tilinpäätöksen hyväksymisen jälkeen.

Ennen vuotta 2015 syntyneet yli- ja alijäämät tasataan kuntien maksuosuuksia korjaamalla vuoden 2014 tilinpäätöksessä kyseisen talousarviovuoden maksuosuuksien suhteessa.

2.2 Rahoitus vuosille 2021 – 2024

Yleinen talouskehitys ja kuntatalous

Valtiovarainministeriön talouskatsauksen mukaan (20.04.2020): Koronaviruspandemia ja toimet sen leviämisen estämiseksi ovat sekoittaneet ihmisten arki-rutiinit, ajaneet yrityksiä ahdinkoon ja kääntäneet talousennusteet ylösalaisin kaikkialla maailmassa. Muutos on ollut ennennäkemättömän suuri ja nopea. Eikä Suomi ole poikkeus.

Koronavirus iskee lujaa Suomen talouteen. Arvioimme, että talous supistuu 5,5 % tänä vuonna, kun kysyntä vientimarkkinoilla hyytyy rajusti ja viruksen leviämistä estävät sulkutoimet rajoittavat liikkumista ja liiketoimintaa Suomessa. Ennusteessa oletetaan, että taloudellista aktiviteettia rajoittavat toimenpiteet kestävät 3 kuukautta. Tämän jälkeen kasvu elpyy ja BKT:n arvioidaan kasvavan 1,3 % vuosina 2021 ja 2022. Koska arviot koronaviruksen leviämistä estävien rajoitteiden kestosta muuttuvat, tulevan kehityksen ennustaminen on poikkeuksellisen epävarmaa.

Kysyntäeristä kaikki supistuvat, eniten vienti. Myös yksityinen kulutus ja yksityiset investoinnit vähentyvät voimakkaasti. Kokonaiskysynnän alentuessa inflaatio ja ansiotason nousuvauhti hidastuvat.

Talous alkaa toipua varsin nopeasti akuutin kriisin päätyttyä, mutta toipuminen on eri tahtista. Vienti toipuu maailmantalouden kysynnän vetämänä ja kulutus kääntyy kasvuun työllisyyden laskun päättyessä. Investointien toipuminen kestää hivenen pidempään.

Julkisen talouden alijäämä ja velka kääntyvät nopeaan kasvuun tänä vuonna. Tuotannon supistuminen ja hallituksen päättämät talouden tukitoimet heikentävät julkista taloutta. Julkisen talouden alijäämä kasvaa tänä vuonna lähes 14 mrd. eurolla 16,6 mrd. euroon eli 7,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Näkyvissä oleva talouskasvu ei riitä vahvistamaan julkisen talouden rahoitusasemaa ennalleen ja julkinen talous pysyy selvästi alijäämäisenä lähivuosina.